

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum aliquando licitum fuerit habere plures vxores? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

in appetitiua sequitur naturalem conceptionem in cognitione: & quia non ita est contra conceptionem naturalem, quod vir habeat plures vxores, sicut quod vxor habeat plures viros; ideo affectus vxoris non tantum refugit consortium in viro, sicut è conuerso: & ideo tam in hominibus, quam in alijs animalibus inuenitur maior zelus maris ad fœminam, quam è conuerso.

ARTIC. II.

Vtrum aliquando licitum fuerit habere plures vxores?

271

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod habere plures vxores non potuerit esse aliquando licitum. Quia secundum Philosophum ¶ in secundo Ethicorum, ius naturale semper & vbiq; habet naturalem potentiam eandem. Sed iure naturali prohibetur pluralitas vxorum, vt ex dictis patet*. Ergo sicut modo non licet, ita numquam licuit.

li. 5. Eth. cap. 7. in prin. art. prac.

¶ 2 Præterea, Si aliquando licuit, hoc non fuit, nisi quia vel per se licitum erat, vel per aliquam dispensationem. Non primo modo, quia etiam nunc licitum esset. Nec secundo modo, quia secundum Augustinum ¶, Deus, cum sit naturæ conditor, non facit aliquid contra rationes, quas naturæ inseruit. Cum ergo naturæ nostræ Deus inseruerit, quod sit vna vnus*, videtur quod ipse contra hoc numquam dispensauerit.

li. 26. cõd. Faust. c. 3 ante me. 10. 6.

¶ 3 Præterea, Si aliquid est licitum ex dispensatione, hoc non licet, nisi illis, quibus dispensatio fit. Non autem legitur aliqua dispensatio communis in lege cum omnibus facta. Cum ergo omnes communiter qui volebant, plures vxores acciperent in veteri Testamento, nec ex hoc reprehendantur* à lege vel à Prophetis: non videtur quod fuerit ex dispensatione licitum.

*ar prac. ad 4. q. 6.

Aliis, in

¶ 4 Præterea, Vbi est eadem causa dispensationis debet eadem dispensatio fieri. Sed causa dispensationis non potest alia poni, quam multiplicatio proks ad

ad cultum Dei, quæ etiam nunc necessaria est. Ergo adhuc talis dispensatio duraret, præcipue cum non legatur reuocata.

¶ 5 Præterea, In dispensatione non debet præmitti maius bonum propter minus bonum. Sed fides, & sacramentum, quæ non videntur posse seruari in matrimonio, quo vnus pluribus vxoribus coniungitur, sunt meliora quàm prolis multiplicatio. Ergo intuitu huius multiplicationis dispensatio prædicta fieri non debuisset.

SED contra, Ad Galatas tertio dicitur, quòd lex propter præuarcatores posita est: vt scilicet eos prohiberet. Sed lex vetus fecit mentionem de pluralitate vxorum sine aliqua eius prohibitione, vt patet Deuteron. vicessimo, Si habuerit homo duas vxores, &c. Ergo habendo duas vxores, non erant præuarcatores, & ita erat licitum.

¶ Præterea, Hoc idem videtur exemplo ex sanctis Patribus, qui plures leguntur habuisse vxores, cum Deo essent acceptissimi, sicut Iacob, & Dauid, & plures alij. Ergo aliquando fuit licitum.

*q. præsti
art. præc.
in respõs.
ad 7 et 8
* decret.
d. 29. c.
caus. 32.
q. 4 c. 2.
lib. 1. c. 3.
in princ.
et c. 7. c.
ca fin.* RESTONDEO dicendum, quòd sicut ex dictis patet, pluralitas vxorum dicitur esse contra legem naturæ, non quantum ad prima præcepta eius, sed quantum ad secunda, quæ quasi conclusiones, à primis præceptis deriuantur. Sed quia adus humanos variari oportet secundum diuersas condiciones personarum & temporum, & aliarum circumstantiarum: ideo conclusiones prædictæ à primis legis naturæ præceptis non procedunt, vt semper efficaciam habent, sed in maiori parte: talis est enim tota materia moralis, vt patet per Philosophum * in libris Ethic. & ideo vbi eorum efficacia deficit, licite ea præmitti possunt. Sed quia non est facile determinare huiusmodi varietates: ideo illi, ex cuius auctoritate lex efficaciam habet, referuntur; vt licentiam præbeat legi præternat. è di in illis casibus, ad quos legis efficacia se extendere non debet: & talis licentia di-
spen-

spensatio dicitur*. Lex autem de unitate vxoris non est humanitas, sed diuinitus instituta; nec vnquam verbo aut litteris tradita, sed cordi impressa, sicut & alia, que ad legē naturę qualitercumque pertinent. Et ideo in hoc à solo Deo dispensatio fieri potuit per inspirationem internam, quę quidem principaliter Patribus sanctis facta est, & per eorum exemplum ad alios deuota est eo tempore, quo oportebat prædictum nature præceptum prætermitti, vt maior esset multiplicatio prolis ad cultum Dei educandę. Semper enim principalior finis magis obseruandus est, quàm secundarius. Vnde cum bonum prolis sit principalis matrimonij finis, vbi prolis multiplicatio necessaria erat*, debuit negligi ad tempus impedimentum, quod posset in secundarijs finibus euenire, ad quod remouendum præceptum prohibens pluralitatem vxorum ordinatur: vt ex dictis patet*.

Ad primum ergo dicendum, quod ius naturale semper & vbique quantum est de se, habet eandem potentiam; sed per accidens, propter aliquod impedimentum, quandoque & alicubi potest variari, sicut ibidem Philosophus† exemplum ponit de alijs rebus naturalibus. Semper enim & vbique dextra est melior quàm sinistra secundum naturam: sed per aliquod accidens contingit aliquem esse ambidextrum: quia natura nostra variabilis est: & similiter etiam est de naturali iusto, vt ibidem Philosophus dicit*.

Ad secundum dicendum, quod in Decret. † quaedam de diuortijs dicitur, quod numquam licuit plures habere vxores sine dispensatione per diuinam inspirationem habita. Nec tamen talis dispensatio datur contra rationes, quas Deus naturę inseruit, sed præter eas: quia rationes illę non sunt ordinatę ad semper, sed vt in pluribus, vt dictum est*: sicut etiam non est contra naturam, quando aliqua accidunt in rebus naturalibus miraculose præter ea quę frequenter solent euenire.

Ad tertium dicendum, quod qualis est lex, talis debet

*id patet ex Innoc. iij in decret. lib. 4 tit. 19. et ex Aug. de bono coniug. c. 7. to. 6.

Al debet.

in corp. ar. præc.

li. 5. eth. cap. 7. in med.

¶ eod. lib. lib. 5. c. 7.

† li. 4. tit. 19. c. gau.

denus ex tra de diuort.

in corp. art.

bet esse dispensatio legis: unde quia lex naturæ est cordibus impressa, non oportuit dispensationem eorum quæ ad legem naturæ pertinent, lege scripta dari, sed per internam inspirationem fieri.

Ad quartum dicendum, quod veniente Christo fuit tempus plenitudinis gratiæ Christi, per quam cultus Dei in omnes gentes spiritali propagatione diffusus est: & idè non est eadem ratio dispensationis, quæ erat ante Christi aduentum, quando cultus Dei carnali propagatione multiplicabatur, & conservabatur.

Ad quintum dicendum, quod proles, secundum quod est bonum matrimonij, includit fidem ad Deum seruandam: quia secundum quod proles expectatur ad cultum Dei educanda, ponitur matrimonij bonum. Fides autem ad Deum seruanda est potior, quam fides vxori seruanda, quæ ponitur bonum matrimonij, & quam significatio quæ pertinet ad sacramentum, quia significatio ad fidei cognitionem ordinatur. Et idè non est inconueniens, si propter bonum proles aliquid detrahitur alijs duobus bonis. Nec tamen omnino tolluntur; quia & fides manet ad plures, & sacramentum aliquo modo: quia quamuis non significaretur coniunctio Christi ad Ecclesiam, in quantum est vna, significatur tamen distinctio graduum in Ecclesia per pluralitatem vxorum, quæ quidem non solum est in Ecclesia militante, sed etiam in triumphante. Et idè illorum matrimonia aliquo modo * significant coniunctionem Christi ad Ecclesiam, non solum militantem, vt quidam dicunt, sed etiam triumphantem, in qua sunt diuersæ mansiones.

ARTIC. III.

Utrum habere concubinam sit contra legem naturæ?

272
Can. in c.
is qui. 34
d. c. mere
trices, 32
q. 2.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod habere concubinam non sit contra legem naturæ. Legis enim ceremonialia non sunt de lege naturæ. Sed fornicatio prohibetur Actu. 15. inter alia ceremonialia legis, quæ ad tempus credentibus ex Gen-
tibus

*Al. signi-
ficiant.*